

Doc. Ing. Ludovít Polívka, CSc. - 70-ročný

Dňa 22. júna oslávil svoje významné životné jubileum - 70 rokov v dobrom zdraví a plnej pracovnej aktivite náš významný odborník doc. Ing. Ludovít Polívka, CSc.

Jeho odborné pôsobenie po skončení vysokoškolského štúdia v roku 1957 je neustálym, priam modelovým prelínaním teórie a praxe. Začínal ako technolog v cukrovare, pokračoval ako vedecký pracovník Ústavu molekulárnej biológie SAV, aby sa vrátil do priemyslu ako špičkový riadiaci pracovník a následne znovu k výskumu a pedagogickej práci na univerzitách, kde odovzdáva svoje bohaté skúsenosti a vedomosti mladšej generácii.

Vytrvalým štúdiom a výskumnou prácou najmä v oblasti amylolytických systémov mikroorganizmov, biosyntézy cykloextrínov a produkcie mikrobiálnych proteínov sa veľmi rýchlo stal jedným z najuznávanejších odborníkov v oblasti moderných biotechnológií vo vtedajšom Československu. Podieľal sa na formovaní prvých predstáv a programov rozvoja biotechnológií na úrovni vedy, výskumu, výchovy, ale i praxe.

V ostatných 10 rokoch aktívne pôsobil najmä na Výskumnom ústave potravinárskom a na univerzitách. Výrazne sa podieľal na formovaní a realizácii koncepcie Biocentra Výskumného ústavu potravinárskeho v Modre, najmä v oblasti biotechnológie so zameraním na baktérie mliečneho kvasenia, bezpečnosť potravín, systémy správnej výroby a hygienickej praxe a HACCP.

Svoje bohaté skúsenosti využil pri príprave formovania študijných programov environmentálneho inžinierstva na Materiálovotechnologickej fakulte STU v Trnave a biotechnológie na Univerzite Cyrila a Metóda v Trnave.

Významným výsledkom práce jubilanta je i jeho bohatá publikačná činnosť - viac ako 120 publikácií, dvanásť patentov, šesť vysokoškolských skrípt, jedna vysokoškolská učebnica.

Výsledky vedeckej a pedagogickej činnosti jubilanta jednoznačne svedčia o tom, že je významnou vedeckou osobnosťou, uznávanou odborníkmi v teoretickej ako i v technickej praxi.

Okrem vedecko-pedagogickej dimenzie je potrebné spomenúť i jeho ľudské vlastnosti - schopnosť komunikovať, spolupracovať a spájať ľudí, vidieť veci v súvislostiach nielen odborných, ale i kultúrnych a spoločenských. Snahu odovzdať všetky svoje vedomosti a schopnosti v prospech pracoviska, spolupracovníkov a priateľov.

V mene všetkých potravinárov a výskumníkov prajeme jubilantovi veľa zdravia, aby naďalej mohol šíriť dobré meno slovenskej vedy o potravinách.

Redakčná rada

Jubileum
Prof. Ing. Vladimír Báleža, DrSc.

Dovoľujeme si oznámiť širokej odbornej verejnosti, že v apríli 2004 oslávil okrúhle narodeniny rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a profesor Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU, pán prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc., narodený r. 1949 v Prestavlkoch pri Žiari nad Hronom. Pri príležitosti tohoto jubilea chceme stručne pripomenúť a verejne oceniť bohaté dielo nášho oslávenca.

Náš jubilant, predseda Slovenskej spoločnosti chemického inžinierstva, člen výboru Európskej federácie chemického inžinierstva a člen pracovnej skupiny „Bioreactor Performance“ Európskej biotechnologickej federácie, je od roku 1972 absolventom Chemickotechnologickej fakulty v Bratislave so špecializáciou v oblasti chemického a biochemického inžinierstva. Od skončenia svojho vysokoškolského štúdia rozvíja nepretržite tento odbor vedecky a pedagogicky nielen na pôde fakulty, ale v širších súvislostiach na celom území Slovenska i v zahraničí. V roku 1982 obhájil habilitačnú prácu a v roku 1994 sa stal doktorom technických vied, keď obhájil prácu s témou heterogénnej biokatalýzy. Profesor Vladimír Bálež sa vedecky orientuje najmä na výskum v oblasti heterogénnej biokatalýzy (kinetika, modelovanie a návrh bioreaktorov) a air-lift bioreaktorov. V rokoch 2000–2003 pôsobil vo funkcii dekana Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU a od roku 2003 vykonáva funkciu rektora Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Jubilant je autorom alebo spoluautorom viacerých knižných publikácií, vyše stopäťdesiatich vedeckých článkov, prezentoval takmer dve stovky odborných prednášok a posterov. Jeho úzky vzťah k chemickej a potravinárskej praxi dokumentujú štyri desiatky vypracovaných technických správ. Medzi jeho nesporné úspechy je potrebné považovať aj zavedenie nových progresívnych predmetov, Biochemické inžinierstvo a Jednotkové operácie v environmentálnom inžinierstve, do učebných osnov fakulty. Dôkazom a uznaním jeho bohatej vedeckej a pedagogickej práce je aj členstvo v šiestich vedeckých radách na Slovensku i v Čechách. Z hľadiska vývoja potravinárstva je nesmierne cenná a prínosná jeho zásluha pri vzniku fakulty s novým názvom a smerovaním - Fakulty chemickej a potravinárskej technológie. Zjavná a nespochybniteľná je aj jeho podpora potravinárskemu a biotechnologickému štúdiu na materskej fakulte a tomuto priemyslu všeobecne.

Pri príležitosti významného životného jubilea prajeme profesorovi Vladimírovi Báležovi, v mene celej chemickej a potravinárskej verejnosti, a taktiež v mene spolupracovníkov, absolventov, poslucháčov a priateľov do ďalších rokov pevné zdravie a osobné i pracovné úspechy. Prajeme mu, aby si uchoval i naďalej svoju osobnú charizmu, spojenú so zdravou cieľavedomosťou, húževnatosťou a pracoví-

tosťou. Prajeme mu tiež, aby mal vždy dostatok času na rozvíjanie svojich štyroch najväčších záľub, ktorými sú slovenský folklór, záhradkárstvo, turistika a stolný tenis. Popritom nech ďalej rozdáva preň tak typický životný optimizmus a veselosť, či družnosť. Je pre nás všetkých mimoriadne potešiteľné, že jubilant oslávil toto jubileum v plnej aktivite tvorivých síl, schopností a pri dobrom zdraví. Pripájame tiež želanie spokojnosti a potešenia v rodinnom živote.

Redakčná rada

Doc. Ing. Stanislav Šilhár, CSc. - 55-ročný

V uplynulých dňoch oslávil v plnom pracovnom nasadení svoje okružle životné jubileum popredný riadiaci pracovník Výskumného ústavu potravinárskeho Doc. Ing. Stanislav Šilhár, CSc. Jubilant ako odchovanec Katedry ropy Chemicko-technologickej fakulty SVŠT je dobrým príkladom premeny „ropára a procesára“ na potravinárskeho technológa pôsobiaceho už prakticky 15 rokov na detašovanom pracovisku Výskumného ústavu potravinárskeho v Modre, ktoré je širokej odbornej potravinárskej verejnosti známe skôr ako Biocentrum. Uvedené pracovisko nielen pomáhal uvádzať do prevádzky a následne dotvárať do dnešnej podoby, ale zameral sa aj na jeho profilovanie ako základne prenosu vedecko-výskumných poznatkov do praxe. Takto vzniklo unikátne pracovisko, ktoré umožňuje nielen pracovníkom ústavu v maloprevádzkových podmienkach odskúšať si to, čo sa v laboratóriu javí už ako vyriešené. Kolektív pod jeho vedením postupne zvládol široké spektrum rôznych jednotkových technologických operácií, ktoré sa používajú alebo sa môžu používať v potravinárskom priemysle, pričom v ostatnom období sa sústredil na vakuové procesy a procesy extrakcie s cieľom prípravy najmä prírodných biologicky aktívnych a aditívnych látok. Získané široké spektrum poznatkov plne využíva nielen v priamom kontakte s priemyslom hlavne v oblasti poradenskej a expertnej činnosti, ale aj v pedagogickej práci pri výchove nových vysokoškolsky vzdelaných odborníkov na Univerzite Cyrila a Metoda v Trnave, resp. na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Svojou činnosťou sa náš jubilant dostal aj za hranice Slovenska a udržuje spoluprácu s niekoľkými krajinami Európy. Navyše boli jeho poznatky využité aj pri legislatívnej činnosti.

Doc. Ing. Stanislav Šilhár, CSc. sa počas svojho takmer 15-ročného pôsobenia vo Výskumnom ústave potravinárskom prejavil ako úspešný riešiteľ mnohých úloh a zákaziek z praxe. Je autorom a spoluautorom viacerých odborných prezentácií na potravinárskych seminároch, konferenciách, ako aj odborných a vedeckých publikácií z problematiky potravinárstva. Zároveň je autorom a spoluautorom mnohých patentových prihlášok, autorských osvedčení a úžitkových vzorov, ktoré vznikli pri výskumnej a realizačnej činnosti ním riadeného pracoviska.

Napriek ubiehajúcim rokom je náš jubilant stálym entuziastom s veľkým zábe-

rom problematiky, ktorú stavia pred neho nielen každodenná realita, ale aj budúce perspektívy. A práve k tomuto mu želáme ešte veľa optimizmu, tvorivých síl a najmä zdravia a ďalších tvorivých a pracovných úspechov.

Redakčná rada

Ing. Andrej Godány, CSc. - 55-ročný

V januári 2004 Ing. Andrej Godány, CSc., vedecký pracovník Ústavu molekulárnej biológie SAV, oslávil 55-ročné jubileum. Po ukončení štúdia na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT, špecializácie Kvasná chémia a biochémia, sa zamestnal na molekulárnu biológiu, molekulárnu genetiku a enzymológiu. Absolvoval niekoľko študijných pobytov v zahraničí. Spomenieme ročný pobyt na inštitúte Maxa Planka v nemeckom Gottingene a viacmesačný pobyt na Univerzite v britskom Liverpoole. Vo výskumnej a vedeckej práci sa venoval najmä molekulárno-biologickému štúdiu kmeňov *Streptomyces aureofaciens* produkujúcich tetracyklín, a objasnil vzťah medzi plazmidovou DNA a produkciou antibiotík. Vypracoval účinný transformačný systém kmeňov *S. aureofaciens* a na báze pôvodných plazmidových DNA špecifický klonovací dvojfunkčný systém pre *Escherichia coli* - *Streptomyces*. Tento systém našiel uplatnenie pri klonovaní génov zúčastňujúcich sa biosyntézy chlór-tetracyklínu. Popísal a charakterizoval gény restriktívnomodifikačných systémov u *S. aureofaciens*. Okrem týchto aktivít sa venuje aj molekulárnej biológii boviných *Streptococcus agalactiae* so zameraním sa na gény ostrovov virulencie.

Jeho pôsobenie vo vede je nerozlučne spojené s organizačnou a pedagogickou činnosťou. Na Ústave molekulárnej biológie SAV bol v rokoch 1992–1997 postupne predsedom vedeckej rady, vedeckým tajomníkom a zástupcom riaditeľa. V rokoch 1995–1999 bol vedeckým tajomníkom II. odd. vied ÚP SAV. V súčasnosti pôsobí ako člen Rady podprogramu výskumu a vývoja „Potraviny - kvalita a bezpečnosť“ štátneho programu výskumu a vývoja „Kvalita života - Zdravie, výživa, vzdelávanie“. Je členom Koordinačnej rady úlohy výskumu a vývoja „Ekologizácia a ekonomická racionalizácia primárnej rastlinnej výroby“ a podpredsedom Oponentskej a koordinačnej rady úlohy výskumu a vývoja „Kvalita, bezpečnosť a funkčnosť primárnych potravinových zdrojov“.

Ing. Godány sa pedagogicky angažuje na troch univerzitách, pričom je hosťujúcim docentom na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave. Vychoval 7 ašpirantov, 15 diplomantov, je členom komisie pre Rigorózne skúšky na Katedre biotechnológií Prírodovedeckej fakulty UCM v Trnave.

Redakčná rada Bulletinu potravinárskeho výskumu jubilantovi želá, aby sa mu v ďalších rokoch pri plnom zdraví darilo naplňovať vedecko-výskumné ciele, aby sa mu darilo vo výchove študentov, a v poslednom rade aj v osobnom živote.

Redakčná rada